KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

26/2018

26. září 2018 ✦ ročník 103 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 10. října 2018

Z obsahu

* *Hvězdy a poskvrny*
* *Nové věci na úzké cestě*

Poselství k 18. neděli po sv. Trojici

HOSPODIN MI DAROVAL VOLNOST
ŽALM 118,5

Boží odpovědí na žalmistovo volání je dar volnosti, svobody. Bůh tak zasahuje do dějin a do našich životů. To je hodně důležité zjištění. Současně jde o zkušenost Izraele i zkušenost křesťanské církve od prvních časů. Vždycky, když bylo nejhůř, když to vypadalo, že to s člověkem vypadá hodně bledě, zasáhl Hospodin. Vyřešil otroctví v Egyptě a daroval svému lidu volnost. Vyřešil otročení Zákonu a daroval svému lidu volnost víry. S jistou zvědavostí se možná ptáme: „A jakou volnost daruje Hospodin nám?“ Záleží, v jaké nesvobodě se kdo nacházíme. Dnešní doba nabízí poměrně pestré možnosti toho, jak se nechat znesvobodnit, jak se dostat do situace soužení. A vůbec nemusí jít o takový kalibr, jako jsou tvrdé drogy, alkohol, cigarety či nějaké jiné závislosti. Velkým rizikem dneška je manipulace. Velké masy lidí jsou ovládány tak, aby poslouchaly některé politické vůdce, aby dobrovolně kývly na to, že budou okleštěny jejich osobní i jiné svobody. A mnoho lidí je dnes doslova sevřeno strachem, který ale nemá reálný základ. Lidé se stále bojí smrti, to ano. Ale tento strach má alespoň reálný kořen, protože všichni jednou umřeme. Dnes ovšem hýbe českým prostorem spíš strach z fiktivních migrantů, kteří k nám ani nechtějí a strach z islámu, o kterém většina obyvatel Česka neví vůbec nic, ale mnozí o něm sveřepě diskutují. Měli bychom si proto radostně a nadějně připomínat, že Hospodin může darovat volnost. Že Hospodin každé pouto rozlomí, že nás zbaví strachu i veškeré obavy. Volnost, kterou dává, Bůh není volností polovičatou. Určitě to není svoboda s výhradami. Volnost Boží znamená konec strachu, konec otroctví, konec toho, že se necháme někým ovládat a budeme někomu sloužit. Volnost od Boha vede člověka k respektování svobody a k tomu, že má svobodu na předním místě svého žebříčku hodnot. Člověk, kterému Hospodin daroval volnost, se brání, když ho o Bohem darovanou volnost někdo chce připravit. Člověk, kterého Bůh osvobodil, přeje svobodu i druhým lidem kolem sebe. Svobodu máme společnou i s lidmi, kteří o Bohu nic nevědí. Je to hodnota, která může spojovat společnost, a to není málo.

Michal Vogl
farář ČCE Uherské Hradiště

Evropské hodnoty

V poslední době si všímám, že v médiích často zaznívá názor, že to či ono nepatří mezi evropské hodnoty. Tuším, že to přichází ze všech stran. Jednak od tradicionalistů, kteří se brání cizím kulturním vlivům a jednak od modernistů, kteří možná za neevropské považují něco, co nekoresponduje s jejich světonázorem. Ostatně není-li například něco dostatečně vstřícné, tolerantní či probruselské, tak to nejspíše nebude v souladu s evropskými hodnotami spočívající na úctě k humanitě a lidským právům.

Tradicionalisté oproti tomu upozorňují hlavně na muslimy, kteří mají evidentně jiné hodnoty než ty evropské. Jenomže ruku na srdce. Troufám si tvrdit, že s moderními evropskými hodnotami nejsou plně v souladu i hodnoty židovství stejně jako křesťanství. Ba co víc. Možná nejsou zcela v souladu s žádným náboženstvím. A kdo ví, zdali to vůbec nějaké hodnoty jsou. Ostatně, individualismus nikomu mravní systém nenutí, neboť každý má možnost vybrat si, co mu právě vyhovuje a nastavit si morální pravidla podle svého uvážení.

Kdysi mi jeden zkušený senátor poradil. Uvědomte si, že ta vaše církev není pro každého. Nyní s odstupem let si říkám jak to bylo vlastně trefné. Jako by tím chtěl naznačit, že nebudeme tolik na obtíž, když se vzdáme myšlenky, že spasíme svět. Jedině když rezignujeme na misii, tak máme nárok zapadnout do systému. Ale je to vlastně biblicky vůbec možné?

Nevím, zda to nyní popíši správně, nicméně vnímám, že evropským hodnotám se učí tak, že máme podporovat např. gaye a lesby, rovnoprávnost žen a jejich právo na potrat, nadřazenost práv dětí nad právy rodičů apod. Myslím, že mnohé z toho je pozitivní. Asi málokterý křesťan by chtěl pronásledovat sexuální menšiny, ponižovat ženy či trápit děti. Ovšem čtu-li Písmo pozorně, zjišťuji, že „evropské hodnoty“ nebo jejich výklad v mnohém na křesťanství naráží.

Domnívám se, že by zde nemělo smysl vypisovat konkrétní biblické verše, protože téměř o každém lze vést polemiku a vykládat ho různě. Dnešní doba je na to značně vynalézavá. Vlastně čekám, kdy se český mediálně známý liberální teolog představí s obhajobou homosexuálních manželství či práv rodičů určovat dítěti pohlaví. Vše v duchu hesla „pokrok nezastavíte!“.

Závěrem dodávám, abyste si nemysleli, že jsem proti všem „evropským hodnotám“, že si opravdu myslím a jsem hrdý na to, že jsem z Evropy. Ano, z Evropy, která byla v minulosti velmi různorodá s rozličnými zvyky a tradicemi, které dříve spojovala křesťanská víra. A právě její vytrácení mě velice mrzí. Možná společnost v budoucnu najde nějaký jiný jednotící prvek, možná se rozpadne a nebo se ke Kristu vrátí. Jen Bůh ví.

Ivo Kraus

Zorný úhel

Boží podstatu nedokážeme samu o sobě nikdo jednoznačně pojmenovat, vyjádřit či popsat. Vždy totiž záleží i na naší konkrétní situaci. Tedy na tom, odkud – z jakého zorného úhlu, z jakého místa, se právě díváme. Jde o něco podobného, jako když pozorujeme z rozmanitých stran jednu a tutéž horu. Vždy ji totiž vidíme trochu jinak. Otevírá se nám nově a často i překvapivě a nečekaně.

Známý německý reformátor Martin Luther byl původně augustiniánský mnich. V klášteře však u něho dochází ke zcela zásadnímu životnímu obratu a zlomu. Ano – zde se s ním setkává živý Bůh. Oslovuje ho prostřednictvím epištol apoštola Pavla. Luther poznává postupně Boha, který nepřichází za lidmi pyšnými a sebejistými, ani za náboženskými virtuózy, ale naopak za těmi, kdo jsou všelijak zapleteni a zamotáni ve strništi hříchu, a kdo se z jeho osidel a zajetí nemohou sami nijak dostat ven. Bůh přece nehledá zdravé, ale nemocné. Všechno dobré a hodnotné dostáváme jako dar shůry. Takové je v kostce zásadní reformátorovo rozpoznání.

Pravý, živý Bůh nás potkává vždy v naší zcela určité životní situaci. Bere nás vážně – právě v naší jedinečnosti i svéráznosti. Proto se chtějme i my otevírat tomu, jak nás Bůh potkává, jak, kde a čím nás chce oslovit i nově nasměrovat.

Když jsem kdysi před několika desetiletími chodíval pěšky z nedělních odpoledních bohoslužeb z Lomnice nad Popelkou na faru „domů“ do Libštátu, byla z jednoho místa za mimořádně příznivého počasí vidět krásně a zřetelně Sněžka. Člověk neodolal a zvolnil chůzi, nebo se i na chvíli zastavil. Proč to však píšu?

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: BLÍŽÍ SE VOLBY

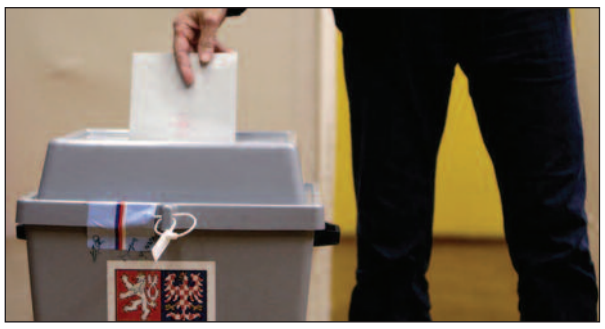

Naše poštovní schránky se v těchto týdnech plní nabídkami slibů volebních kandidátů. Ti si rádi všímají toho či onoho nešvaru v současném stavu obce, kraje či státu a s odvážným rozmachem slibují nápravu. Ta bývá – s citlivostí i moudrostí – často snad i možná. Ta může napravit leckterý dílčí nedostatek a může i získat oblibu mnohých. Přece však jako voliči nepředpokládejme, že ideální stav je dosažitelný. Současná společnost, jak se zdá, se ráda nechá omámit hospodářským vzestupem a jeho technologickými možnostmi. A lidé se rádi nechají opájet kultem úspěchu. To bývá šidítko, jímž se mnoho lidí rádo sveze až do domnělého ráje fanatismu. Lidé se neradi smiřují s biblickou zprávou o pádu člověka, z níž vyplývá, že tento svět není dokonalý, mnohý pokrok šalebný a člověk je chybující. A přece i tento nedokonalý svět je Bohem milován a nám stojí za to, abychom usilovali o jeho zvelebení. Polský publicista Surdykowski píše: „Jak přiblížit toto nevábné poznání lidským srdcím, aby pocítila, že přece jen stojí za to bránit ten upachtěný, špatně fungující a morálně jalový řád? A že všechno ostatní, co tak příjemně zjitřuje naši naději, je jen cestou k horšímu? Demokracie je pro dospělé, pro ty, kdo poznali jak hořce chutnají plody ze zakázaného stromu a z této moudrosti čerpají pokoru a zdrženlivost.“ A známý myslitel Ralf Dahrendorf napsal: „Demokracie a tržní hospodářství, ponechané pouze svému abstraktnímu fungování, nakonec vytvoří gigantické morální vakuum, což může snadno znovuoživit různé integrismy, totalitarismy a fundamentalismy. Společnosti nemohou dobře fungovat a současně odmítat solidaritu.“

Blahoslav Hájek

Z církví doma i ve světě

Konstantinopol poskytne autonomii ukrajinskému pravoslaví. Ruská církev krok ostře odsoudila

Konstantinopolský pravoslavný patriarchát zahájil církevní proces vedoucí k autonomii ukrajinské pravoslavné církve, což de facto znamená konec podřízeného postavení pravoslavných diecézí na Ukrajině vůči Moskvě. Oznámil to 12. září ruský a ukrajinský tisk s odvoláním na církevní kruhy v Istanbulu.

Rusko krok konstantinopolských hodnostářů popudil a podle dnešního rozhodnutí mimořádného synodu ruské pravoslavné církve v kostelích přestanou znít modlitby za konstantinopolského patriarchu Bartoloměje. Ruští církevní hodnostáři se také nezúčastní akcí pořádaných pod vedením konstantinopolského patriarchátu.

„V kritické situaci, kdy konstantinopolská strana prakticky odmítla řešit problém dialogem, je moskevský patriarchát nucen pozastavit modlitby za konstantinopolského patriarchu Bartoloměje (...),“ praví se v prohlášení Ruské pravoslavné církve.

Prohlášení také varuje, že v případě dalšího „protikanonického“ působení Konstantinopole na území ukrajinské pravoslavné církve moskevského patriarchátu, bude ruská církev nucena zcela zpřetrhat styky s Konstantinopolí, na kterou také padne „veškerá odpovědnost za tragické důsledky rozkolu“.

Na Ukrajině působí pravoslavná církev kyjevského patriarchátu, která se po rozpadu Sovětského svazu počátkem 90. let oddělila od ukrajinské církve moskevského patriarchátu. Ukrajinská větev ve snaze o úplné osamostatnění vytrvale usilovala o autonomii, dosud ale bezvýsledně. Právo udělovat církevní autonomii, neboli autokefalii, má konstantinopolský patriarcha Bartoloměj sídlící v Istanbulu. Právě on se nyní rozhodl vyjít požadavkům Kyjeva vstříc.

Pravoslavná církev moskevského patriarchátu má na Ukrajině značný vliv, o který s ní kyjevský patriarchát usilovně soupeří. Zaujímá přitom ostře kritická stanoviska vůči Moskvě. Prezident Petro Porošenko letos na jaře přirovnal autonomii pravoslavné církve kyjevského patriarchátu k členství země v Severoatlantické alianci a Evropské unii. Obvinil Kreml, že používá církev jako nástroj svého vlivu na Ukrajině.

Konstantinopolský patriarcha není absolutní hlavou pravoslavných církví, které jsou v jednotlivých zemích nebo oblastech samostatné (autokefální) a v hierarchii nemá postavení srovnatelné s římskokatolickým papežem. Udělování církevní autonomie nicméně v pravomoci má. Ruská církev má v pravoslavném světě mimořádný vliv, protože v Rusku se k pravoslaví hlásí největší počet věřících.

www.christnet.eu

Právo: Při večeři Duka lobboval u Babiše proti sňatkům gayů

Ve středu 12. září večer se v pražském Arcibiskupském paláci sešli premiér a předseda hnutí ANO Andrej Babiš a kardinál Dominik Duka. Podle informací deníku Právo pražský arcibiskup u premiéra lobboval, aby nepodporoval sňatky gayů a leseb a podpořil naopak tradiční rodinu. O tématu zdanění církevních restitucí se prý nehovořilo.

O tom, že se Babiš s Dukou setkali při společné večeři, promluvil premiér během čtvrtečních interpelací ve Sněmovně. Právu řekl, že ho na večeři pozval Duka, ale o tom, že měli mluvit o manželství homosexuálů, nechtěl hovořit.

„Řešili jsme hlavně rodinu a jak motivovat naše občany, aby měli průměrně alespoň 2,1 dítěte,“ řekl Babiš.

„Bavili jsme se o společnosti, o situaci ve světě, o tom, proč je naše společnost rozdělená, proč nevítězí dobro. Má nějaké myšlenky, jak motivovat lidi, aby měli víc dětí. Svoje návrhy mi dal, budu se tím zabývat. Oba chceme, aby rodiny měly děti,“ popsal premiér večeři s Dukou.

Arcibiskupství podle deníku nechtělo večeři komentovat.

www.christnet.eu

Díky 1918 – 2018

„Národní román“ a hořknoucí čeština“

Článek z 15. čísla ET mi připomenul jednu bolest současné, především hovorové češtiny. S lítostí pozoruji mizení významově přesných slov, která jsou často, a zbytečně nahrazována anglicismy, nebývale přibývá i vulgarismů. Naproti tomu některá slova lze zaslechnout jen zřídka, a zdá se, že jim hrozí úplné vymizení. A jsou to slova vzácná, která hladí, a měli bychom je proto častěji užívat. Z těch nejvzácnějších je nápadný úbytek frekvence slova vděčnost.

Ve všech sdělovacích prostředcích velmi často slyšíme nebo čteme, že jsme jen „rádi za…,“ i když bychom alespoň měli být rádi něčemu, či radovat se z něčeho. Obávám se, že časem bude tento vazební nešvar tolerován i odborníky nesoucími odpovědnost za spisovnou češtinu. Jazyk se časem vyvíjí a mění a nelze tomu zabránit. V daném případě je závažnější významový posun. Mít radost z něčeho, radovat se, je pěkné. Pokud jsme za něco vděčni, uvědomujeme si a tím i připouštíme, že okolnosti či událost nám byla někým, či něčím darována, pro křesťany především Bohem.

Vděčnosti se často učíme, až když nám nějaká bolestná zkušenost, ztráta nebo něco jiného připomene, za co jsme nebyli, a měli být vděčni.

Zaznamenala jsem s lítostí tento úbytek i v pořadech s náboženskou tematikou v Českém rozhlasu i České televizi, sice řídčeji i v televizi NOE. Věřím a doufám, že ve společenství církve vděčnost - toto vzácné slovo - najde živnou půdu, na níž se nejen udrží, ale i rozmnoží a přinese hojnou úrodu. Je zapotřebí připomínat, že je nevyčíslitelně mnoho toho, za co můžeme a měli bychom denně být vděčni. Dobře to rozpoznal i apoštol Pavel, když ve svém dopisu připomíná (Ko 3,15) „A buďte vděčni.“

Eva Žárská

Zorný úhel

Dokončení ze str. 1

Nikdo jistě nepochybuje o existenci nejvyšší hory v Krkonoších, i když se pohled na ni neotevírá odevšud. A tento pohled není pochopitelně ani stejný. A obdobně je tomu i s Bohem. Otevírá se, dává se nám poznat – ale také nestejně, a ještě jen částečně. Podle toho, odkud k němu hledíme, odkud se k němu blížíme, odkud přicházíme. Podle toho, jaká je v dané chvíli naše osobní situace. Podle toho, čím zrovna žijeme, s čím se vyrovnáváme, a možná i všelijak nesnadno zápolíme.

A pojďme v těchto načrtnutých úvahách ještě o kousek dále. Zamýšleli jsme se někdy třeba nad tím, co prožíváme při večeři Páně? Mohou snad být naše pocity a vnitřní ponory stejné? Nebylo by to ale potom značně podezřelé?

Někdo třeba nechce nic jiného, než v tichosti poděkovat za dary, které obdržel v posledních dnech a týdnech. Jiný si u stolu Páně ve vděčnosti uvědomí, kolikrát ho Bůh už skrytě, neviditelně v životě vedl a provázel. Někomu jinému se zase otevře potřeba určité zřetelné vyznavačskosti. Uvědomí si, že má dosvědčovat svou křesťanskou jinakost v docela všedním dni, že má i v šedivosti a tíži dní vystoupit z řady – asi tak, jako to dělá pravidelně v kostele. Další zase vidí jenom své prázdné ruce, svou naprostou odkázanost na obdarování shůry. A opět jiný jde poděkovat za div a zázrak smíření s bratrem či sestrou ze sboru, nebo s někým z pokrevní rodiny.

A není tomu podobně i s našimi kostelními písněmi? Jak to, že věroučně i básnicky střízlivý a nepatetický obsah i výraz vhání někomu vyloženě slzy do očí? Není to snad dáno tím, že si právě při zpěvu leckdo živě a plasticky vybaví určitou situaci ve svém životě, k níž se váže vzpomínka na tu kterou píseň? Při radostných vánočních písních můžeme nejednou vidět slzy v očích přítomných. Všimli jsme si této skutečnosti?

Před padesáti lety jsem pracoval v Praze jako stavební dělník v zednické partě. Její „šéf“ byl úžasně manuálně zručný, a nadto byl i jakýsi lidový „mudrc“. Patrně ještě prošel náboženskou výchovou, ale k církvi se nehlásil. Jednou při svačinové přestávce pronesl své moudro. „Špatnost současné společnosti je způsobena tím, že se lidé přestali bát Boha“. Patrně to myslel doslovně. V podstatě však pověděl cosi závažného.

Pokud nežiji své dny ve vědomí, že mne Někdo vidí, že ví o mých vztazích a jednání, budu si dělat, co se mi zlíbí. Naši evangeličtí otcové a dědové ještě přijímali, že je radno žít „sub specie seternitatis“, pod zorným úhlem věčnosti. To se v současnosti už nenosí. Není to škoda? Nevypadaly by mezilidské vztahy docela jinak, kdyby si aspoň někteří lidé uvědomili, že budou skládat počty ze svých činů, i z celkového přístupu k životu?

Jaroslav Nečas

Před devadesáti devíti lety

St. Čapek: Důvěra

Převrat uskutečněný v našem národním životě postavil nás do zcela nových okolností. Oligarchie nahrazena demokracií. Za oligarchie oddávali jsme se jen tupé resignaci. I když jsme nesouhlasili, mlčeli jsme a trpěli. To nyní přestalo. Svoboda přinesla sebou právo kritiky. I snad neposlušného vzdoru. A je dobře, že kritisujeme. Každá reformace i revoluce počínala kritikou. I v té záplavě kritik novinářských i řečnických lze viděti červánky nové doby, tvorby nových poměrů.

Ale i kritisování má své hranice a zásady. Nesmí býti účelem samo sobě. Nesmí se zvrhnouti v hnidopišství, které se pase na špatnostech světa. Nesmí to býti hrabání v bahnu společnosti lidské. Je známo, že tvor, který prodlévá ustavičně ve tmě, ztrácí smysl pro světlo, po případě oslepne. To by se mohlo státi i jednostranným kritikům. Zdá se, že na příklad řemeslní kritikové hudby na konec ani vznešenost hudby nepociťují a neprožívají.

To by mělo sloužit jako výstraha pro naši sebezáchovu. Neprodlévejme příliš dlouho v stínu, abychom dovedli snésti paprsků slunce! Nezabývejme se jen špatnostmi lidskými, abychom neztratili důvěru v člověka a konečně důvěru v sebe. Jistá dávka pessimismu snad neškodí v životě. Ona uchrání nás před illusemi a utopiemi. Než základní rys naší povahy musí býti i důvěra v člověka, protože je stvořen k obrazu božímu. Ztratit tuto důvěru, upadnout v krajní pessimismus, to by znamenalo podlomit v sobě všecku životní energii, chuť k práci a jakémukoli podnikání. Když kritisujeme jednotlivé lidi, třídy, společnost, národ – varujme se extrémů. Nečiňme z člověka hned satana! Není to křesťanské, není to lidské. Důvěřujme člověku, společnosti, národu. A jestliže ty různé výstřelky podlamují naši důvěru, věřme aspoň v zdravý instinkt lidu, v božskou jiskru, která v každém srdci se skrývá. Zoufati nad národem – i kdyby tu bylo sebe více důvodů k přísné kritice - znamenalo by: buď se vyloučiti z toho národa, nebo vyřknouti i nad sebou rozsudek smrti.

Proto vyjděme občas na světlo! Hleďme i na lepší lidi z přítomné doby, nežli jsou všelijací Netušilové, Ortové a pod. Občerstveme se na svěžím vzduchu několika jednotlivců, o nichž s bezpečností víme, že to myslí s národem dobře, že pracují neúnavně na jeho mravní obrodě. Pak načerpáme opět důvěru v člověka, důvěru v národ.

Tak máme regulovati svou kritiku. Nejen však v zájmu vlastním, abychom neupadli do stařeckého marasmu, nýbrž i v zájmu společnosti. Špatný by to byl lékař, jenž by stále strašil: Nemoc je nebezpečná, zlá, smrtelníci! Musíme posuzovati národ jako lékař nemocného: Je to velmi zlé, ale doufejme, že se s pomocí Boží uzdraví!

Známe ještě ze zkušenosti, jaký význam má pro nemocného autosuggesce. Strach zhoršuje stav nemoci, naděje už sama uzdravuje. Dnes zaznívají ze všech stran přísné posudky. Proletariát odsuzuje buržoasii, buržoasie proletariát. Politické strany vězí si ve vlasech, jeden na druhém nenechá ani místečka zdravého. Jaký div, že potom lid, jádro národa, upadne do zoufalého stavu suggesce o nemoci nevyléčitelné, poměrech nenapravitelných zlořádech neodstranitelných. Od svršku hlavy až do spodku nohy - není na národu nic zdravého a čistého, řekne jeden. Národ náš je odsouzen k zahynutí následkem degenerace mravní a stařeckého marasmu, dodá druhý. Bylo by to nejvýš osudné, kdyby tato nálada celková měla se zahnízdit v našem lidu. Beznaděj byla by pečetí smrti.

Nekritisujme tak, abychom národ a lid ukritisovali k smrti, abychom utloukli v něm všecku sebedůvěru. To bychom napodobili metodu farizeů, kteří svým soudem uštvali třídu samaritánů, publikánů a hříšníků tak, že byla ze vší spolupráce ve společnosti vyloučena. Kristus počínal si jinak. Jako moudrý pedagog přicházel k samaritánům a hříšníkům s láskou, hleděl v nich vzbuditi mravní sebedůvěru, aby se vzchopili k činu znovuzrození. Jen vůči fariseům byl v kritice přísný a bezohledný. Chceme-li už někoho kritisovati, kritisujme přísně vůdce a učitele, nejpřísněji kritiky samotné. Na druhé straně důvěřujme v zdravé jádro lidu a hleďme v tomto lidu samotném, který je kořenem národa, vzbudit silnou sebedůvěru a zdravou chuť k životu.

Kostnické jiskry č. 51-52/1919

Pozn. red.: Byl ponechán původní pravopis

Opravdová láska k národu je věc velmi krásná; u slušného a čestného člověka se rozumí sama sebou; proto se o ní mnoho nemluví, tak jako slušný muž nevytrubuje do světa svou lásku k ženě a rodině.

* * *

Nepotřebujeme mravnosti a náboženství abstraktně, v soustavách a v knihách, ale v životě, v hospodaření a v politice. Etika není pro psací stůl, náboženství není pro kostel.

* * *

Zbožnost korunuje a posvěcuje lásku. Náboženství bez lidskosti nemůže být správné; lidskost bez zbožnosti nemůže být úplná.

* * *

Špatné překonávat dobrým – to není tak těžké, ale těžko je překonávat dobré lepším.

Tomáš Garrigue Masaryk

Památce statečných duchovních Jaromíra Klimeckého a Ladislava Krále 3

Pokračování z minulého čísla

Ovládal řadu orientálních jazyků a po studiu bohosloví se věnoval studiu filosofie se zřetelem k chetitštině, arabštině, staroegyptštině, hebrejštině atd. K filosofickému doktorátu si připravoval práci ze staroegyptštiny. Rozluštil a vyložil neznámý hieroglyfický nápis na pyramidě Cheopsově. Práci duchovenské věnoval jen zlomek svého času, jsa plně zaneprázdněn studiem. Jako vikář v Praze I. u Salvátora byl pověřen organizováním sborové práce v Berouně a v jeho kazatelských stanicích v Karlštejně a v Příbrami. Náboženství sám nevyučoval. Vyučováním byla pověřena sestra Anna Vašková, pocházející ze sboru z Nového Města na Moravě. Sestra Vašková neměla potřebného předběžného vzdělání, mělať jen dvě třídy měšťanské školy; pro tento nedostatek přicházela do konfliktu s nadřízenými školskými úřady. Jako učitelka náboženství se však velmi osvědčila. Byla velmi pilná a svědomitá a ani v největší nepohodě nevynechávala hodiny. Učila v těchto místech: v Berouně, v Počaplech, na Svaté, v Lochovicích, v Litni, Karlštejně, na Mořině, v Hostomicích.

Bratr Škeřík uprostřed příprav ke zkouškám v lednu roku 1934 onemocněl chřipkou a anginou, ke kterýmžto dvěma nemocem se přidružil zánět pohrudnice a exudát na pohrudnici. Pro bratra Škeříka nastaly strastné dny. Nemoc se zhoršovala. Byl převezen do nemocnice Milosrdných bratří v Praze, ale přes obětavou péči nepodařilo se lékařům hnisavý zánět zastaviti. V nemoci byl navštěvován některými členy berounského sboru a osobními přáteli. Velmi nepříznivě působily návštěvy rozvedené paní Jos. Pánkové z Litně, které si posléze nemocný bratr zakázal.

(Připomenouti sluší, že Josefina Pánková, velmi nehezká až odpuzující žena, nebyla docela normální.)

Z přátel byl bratr Škeřík navštěvován především br. Mirko Mikoláškem a mnou. Byli jsme oba bohoslovci v posledním semestru a střídali jsme se v zastupování bratra Škeříka v Berouně."

První dojmy v Berouně

„Do Berouna jsem přijel poprvé v únoru 1934. První dojmy zde byly nepříznivé. Beroun je město v průmyslovém kraji, velmi neupravené. Bylo v tom roce sychravé předjaří. Na náměstí jsem viděl budovu poměrně malou, s velmi úzkou frontou do náměstí mající vedle sebe honosné domy měšťanské. Sborový dům byl velmi sešlý.

Přímo zaražen jsem však byl sešlostí budovy uvnitř. Nejen omítka dlouhé chodby v přízemí, ale i stěny modlitebny v 1. poschodí byly otlučeny. Zdivo bylo natřeno tmavou zelenou barvou a převosковáno. Celek působil velmi ponuře. V prvním poschodí nalevo od vchodu byly dveře do širší chodby, kterou se procházelo k záchodům; tyto protože nebyly splachovací a dostatečně oddělené, zamořovaly celý prostor nepříjemným zápachem. Před bohoslužbami bylo nutno v této chodbě prodlévat, protože modlitebna byla propůjčována Církvi československé k bohoslužbám.

Účast na bohoslužbách Církve československé bývala značná - 100 - 150 lidí. Našich lidí chodívalo 15 - 20. Bohoslužby jsme mívali jednou za 14 dní. Při zpáteční cestě jsem se na počátku měsíce zastavoval v Karlštejně a na konci měsíce v Příbrami. Karlštejnskou stanici vedl věrný a skromný bratr Ant. Procházka, železničář. Často ráno pro službu se nemohl bohoslužeb zúčastnit a ve vedení stanice jej zastoupila jeho žena. Byli to bezdětní manželé, kteří obývali menší domek se zahrádkou, velkou láskou bratra Procházky, uprostřed Budňan. Bývalo zvykem pro všechny kazatele, jichž se za léta mnoho zde vystřídalo, že přicházeli k Procházkovům na kávu a kus dobré buchty, což zvláště nám mladým bohoslovcům přicházelo velmi vhod.

Začátkem léta roku 1934 bratr Škeřík dotrpěl. Pohřeb jeho se konal za veliké účasti známých z chrámu salvátorského v Praze.

Brzy po pohřbu jsem jel domů, abych se připravoval k posledním zkouškám bohosloveckým. Asi uprostřed června jsem pak dostal dopis od faráře Čapka, že bych se mohl stát vikářem salvátorským, abych 1. srpna nastoupil do kanceláře. Mým úkolem že bude práce mezi mládeží a ve filiálním sboru v Berouně. Nabídku jsem přijal. Přijel jsem do Prahy, připravoval se ke zkoušce a v dopoledních hodinách jsem úřadoval u Salvátora. Přišel jsem naráz ke vší práci. Farář Čapek měl dovolenou, nechal mne v kanceláři a odjel.

Ve dnech 8.-11. října jsem pak konal zkoušky. Dříve však, než jsem měl po nich, konala se volba vikáře v Berouně. Dálo se tak 7. října za pohnutých okolností. Členové filiálního sboru nebyli spokojeni se salvátorským vedením a funkcionáři staršovstva rezignovali. Napřed rezignoval br. Rochelt, pokladník, a pak br. řed. Kubíček, kurátor. Zvolen je novým pokladníkem br. Jaroslav Bobek, nájemce velkostatku v Bubovicích, a kurátorem br. Václav Rous, vrchní oficiál státních drah v Berouně. Pak je přikročeno k volbě vikáře. Volby se zúčastnilo 9 členů, kteří své lístky odevzdali na jméno Jaromír Klimecký.

Pokračování příště

Spolehlivost bližního

Nevím jak vy, ale když jsem byl malý, pamatuji se, že byla taková doba, kdy přihláška měla jistou vážnost. Respektive jako dítě mě ani nenapadlo, že jde nechodit na kroužek či do sportovního oddílu, kam jsem se zapsal. Vnímal jsem, že se to tak asi má, že je to správně.

Zato dnes je myslím moderní nikam se nepřihlašovat, nebýt nikde členem, nemít závazky. Ovšem tuším, že i po přihlášení se na nějakou třeba zájmovou, kulturní, osvětovou či jinou aktivitu to někdy nebývá moc slavné.

Organizuji několik desítek setkání ročně. Jsou to zejména školení, výlety, táboráky, slavnostní bohoslužby, apod. Zaplať Pán Bůh za ně. Díky Hospodinu se většinu z nich snad i zázrakem podaří realizovat. Respektive je o ně zájem alespoň takový, že se mohou konat, byť někdy s větším a jindy spíše menším úspěchem.

Čeho si však nejvíce vážím na těch všech akcích? Odpovím jednoduše: „Spolehlivosti bližních". Řekl bych, že je velmi posilující vědomí, že o někom předpokládám, že určitě přijde. Vždycky si vzpomenu na ono biblické: „Kdekoli se shromáždí 2 nebo 3...". Dodávám, tak to už je základ na kterém lze stavět. Aneb, mnohé velmi navštěvované společenské události začínají tím, že na nich začne pracovat doslova hrstka lidí. Jinými slovy 2-3 aktivní křesťané na jednom místě? Hurá, tak to je dobrý začátek.

Na druhou stranu velmi trpím zástupy jakoby přátel slibujících, že přijdou, ale už jim to léta nevychází. Tu bylo vedro, jindy zas zima, museli vařit, prát prádlo, uklízet, dělat na zahradě, onehdá měli návštěvu, zapomněli či neměli čas. Důvody bývají různé a ruku na srdce. Chcemeli si přátele uchovat, lépe se raději nedotazovat.

Troufám si tvrdit, že v nespolehlivosti některých bližních doslova vévodí akce církevní. A podotýkám, že nejde jen o bohoslužby. V kostelích se obvykle pořádají kromě jiného také koncerty, besedy, výstavy. Řeknu to úplně upřímně. Zdá se mi, že někomu jako by sám satan bránil vstoupit na svatou půdu, kde se schází věřící se samotným Bohem. Jinak si nedovedu vysvětlit ten jakoby zájem, který ovšem nekoresponduje s realitou. Vždyť by takoví lidé mohli s klidem říci: „My jsme nevěřící a o církev se nezajímáme." Ptám se, proč to neřeknou rovnou?

Někdy mám také pocit, že dnešní svět dává tolik možností, že ani mnozí nemají šanci se někde sdružovat. Cestujeme, pracujeme, podnikáme, sledujeme TV. Snad někomu křivdím neprávem. Vždyť mnozí třeba chtějí, ale opravdu nemohou. Doba je možná moc rychlá a náročná.

Také mě často někam zvou a ani kdybych se rozkrájel, nestihnu všechno. Je toho moc. Někdy mám skutečně něco jiného, jindy chci být raději s rodinou, je to daleko, v nevhodný čas, apod.

Nicméně se domnívám, že prioritu vyžaduje sám náš Pán a Spasitel Kristus, které všechny zve ke slyšení svého Slova na bohoslužby. Jen si představte, jak by to bylo skvělé. Promiňte, v neděli se nám to nehodí, máme kostel. Může se na nás Pán spolehnout?

Ivo Kraus

Faltýnek: Ceny pozemků u restitucí církví jsou nadhodnocené

Cena za zemědělské a lesní pozemky, za které při restitucích dostávají církve kompenzace, byla podle předsedy poslanců ANO Jaroslava Faltýnka několikanásobně nadhodnocená. Uvedl to v neděli 16. září v diskusním pořadu České televize Otázky Václava Moravce. Tuto argumentaci již před několika lety použil i současný premiér Andrej Babiš (ANO), podle nějž jsou restituce "předražené" zhruba o 54 miliard korun. V současnosti se v Poslanecké sněmovně debatuje o zdanění restitucí.

Faltýnek řekl, že kompenzace za zemědělskou půdu, která podle něj reálně stála zhruba 11 korun, byly ohodnoceny na 44,6 koruny za metr čtverečný, u lesních pozemků pak na necelých 28 korun, ačkoli ve skutečnosti stály korun 16. "My jako hnutí ANO jednoznačně říkáme, že to, co bylo ukradeno, musí být vráceno. A to se stalo, akorát ty ceny byly jiné než ty reálné," prohlásil Faltýnek. Dodal, že by byl pro schválení zdanění hned, nemuselo by se tak čekat rok, než se k problematice vyjádří Ústavní soud, jak navrhuje poslanec Marek Benda (ODS).

Ministerstvo kultury v minulosti argumentovalo tím, že k vyšší průměrné ceně zemědělské půdy se dospělo proto, že od roku 1948 se část církevních polí přeměnila na stavební parcely, které mají podstatně vyšší cenu.

S návrhem na zdanění restitucí v diskusi v ČT nesouhlasil předseda lidoveckých poslanců Jan Bartošek, který připomněl, že šlo o narovnání stavu mezi státem a církvemi a že součástí smlouvy bylo i to, že stát po skončení restitucí nebude platit provoz církví. Podle něj je návrh na zdanění útokem i na židovskou obec, nejenom na katolickou církev.

Piráti v tomto týdnu vyzvali vládu, aby předložila analýzu týkající se vyplácení finančních náhrad za restituce církevního majetku. Do předložení analýzy by Sněmovna měla zastavit projednávání návrhu zákona, který by tyto finanční náhrady zdanil, uvedl předseda pirátského poslaneckého klubu Jakub Michálek. Druhé čtení návrhu zákona je na programu zářijové schůze Sněmovny, zdanění náhrad podporují vládní ANO a ČSSD, stejně jako opoziční KSČM a SPD. Proti jsou ODS, KDU-ČSL, TOP 09 a STAN.

Analýza by měla podle Pirátů vycházet z aktuálních údajů Českého statistického úřadu a měla by transparentně doložit vyčíslení paušální finanční náhrady.

Ministryně financí Alena Schillerová (za ANO) již dříve řekla, že vypracování analýzy možné je, termín, kdy by ji mohla vláda dodat, ale neuvedla. Ministryně také podpořila zdanění náhrad, které jsou podle ní přemrštěné. Zdanění by podle ní mohlo být účinné od počátku příštího roku, pokud zákon včas schválí Parlament.

Předseda poslaneckého klubu TOP 09 Miroslav Kalousek návrh na zdanění náhrad označil za nepřijatelnou hanebnost. Pokud by ve Sněmovně vznikl podnět k Ústavnímu soudu kvůli zákonu, TOP 09 by se k němu připojila. Zákon o majetkovém vyrovnání mezi státem a církvemi byl schválen v předminulém volebním období za vlády Petra Nečase (ODS). Počítá s tím, že církve dostanou od státu nemovitý majetek v hodnotě zhruba 75 miliard korun. Za nemovitosti, které se podle zákona nevydávaly, mají církve během 30 let získat 59 miliard, navyšovaných o inflaci. Náhrady jsou vypláceny podle tohoto zákona od roku 2013.

Kardinál Dominik Duka považuje návrh na zdanění náhrad za skandální. Církve by se podle nejvyššího představitele katolické církve v zemi bránily soudně.

www.christnet.eu

Já jsem ta Pravá a Živá Cesta

I takto lze podle teologa a kazatele Johna Fieldsenda přeložit velmi známý a nádherný verš Jan 14,6, kde většina překladů Bible zaznamenává Ježíšova slova takto: "Já jsem ta Cesta, Pravda i Život". Překlad v nadpisu je pro něj mnohem dynamičtější, více hebrejský a lépe odpovídá zážitkům těch prvních věřících, kterým se někdy říkalo stoupenci "té Cesty", jak čteme Sk 9,1,2:

Saul nepřestával vyhrožovat učedníkům Páně a chtěl je vyhladit. Šel proto k veleknězi vyžádal si od něho doporučující listy pro synagógy v Damašku, aby tam mohl vyhledávat muže a ženy, kteří se hlásí k té Cestě (k tomu směru), jiný překlad: aby mohl vyhledat přívržence té Cesty a přivést je v poutech do Jeruzaléma. Nebo Sk 22,3-4: V Gamalielově škole jsem byl přesně vyučen zákonu našich otců. Byl jsem právě tak plný horlivosti pro Boha, jako jste dnes vy všichni a víru v Ježíše Krista - tu Cestu jsem pronásledoval až na smrt.

I my dnes jsme stoupenci "té Cesty", nebo se hlásíme "k té Cestě". Apoštol Pavel píše Filemonovi Fm 4-6, jak si na této cestě máme počínat, jak jednat.

Děkuji svému Bohu a stále na tebe pamatuji ve svých modlitbách, když slyším o tvé víře v Pána Ježíše a o tvé lásce ke všem bratřím. Prosím za tebe, aby se tvá účast na společné víře projevila tím, že rozpoznáš (var.: aby dobrodiní vycházející z tvé víry ukázalo lidem), co dobrého máme v Kristu.

Nedávno jsem četl výsledek rozsáhlého průzkumu o vztahu lidí k duchovním věcem a k překvapení proti předchozímu průzkumu počet hledajících tu správnou životní cestu o hodně vzrostl. Žel většina těchto lidí tuto cestu hledá jinde, než je naše křesťanská cesta slovy Ježíšovými – Já jsem ta Pravá a Živá Cesta. Málokdo z nich si však uvědomuje, že zásluhou této Cesty je evropská civilizace taková, jaká je, se všemi svobodami a lidskými právy.

Je zřetelné že misijní pole je tak velmi rozsáhlé, je hodně hledajících. Kéž bychom byli více známi jako stoupenci "té Cesty", aby naše okolí vědělo o víře v Pána Ježíše, abychom rozpoznávali, co dobrého máme v Kristu a aby i dobrodiní vycházející z naší víry ukázalo lidem směr a pomáhalo nalézt "onu Cestu", po které mnozí touží. Cestu, která je Pravá (i Pravdivá) a Živá, která nepatří minulosti, ale otevírá nadějnou cestu přítomnosti i budoucnosti.

Děkujme za tuto Cestu.

Jan Trnka

Církevní přestup

Mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček se rozhodl přestoupit z Církve československé husitské do Římskokatolické církve. V neděli 2. září přijal svátost biřmování při bohoslužbě v kostele svatého Jakuba v Hostivici. Obřad vedl administrátor farnosti a osobní tajemník arcibiskupa Dominika Duky Milan Badal. Ředitel Tiskového odboru Kanceláře prezidenta republiky a tiskový mluvčí prezidenta Miloše Zemana odmítl komentovat, proč se k tomuto kroku rozhodl: „Jde bytostně o moji osobní věc," reagoval Ovčáček pro magazín Christnet.eu. Církev československá husitská a Římskokatolická církev si navzájem uznávají platnost křtu. Pokud se někdo rozhodne vstoupit do plného společenství Římskokatolické církve (např. přestoupit z jiné církve), rozhodnutí o přijetí náleží příslušnému diecéznímu biskupovi. Biskup může pověřit kněze, aby vykonal obřad přijetí do plného společenství katolické církve, případně udělil svátost biřmování, pokud dotyčný dosud nebyl biřmován.

dle christnet.eu

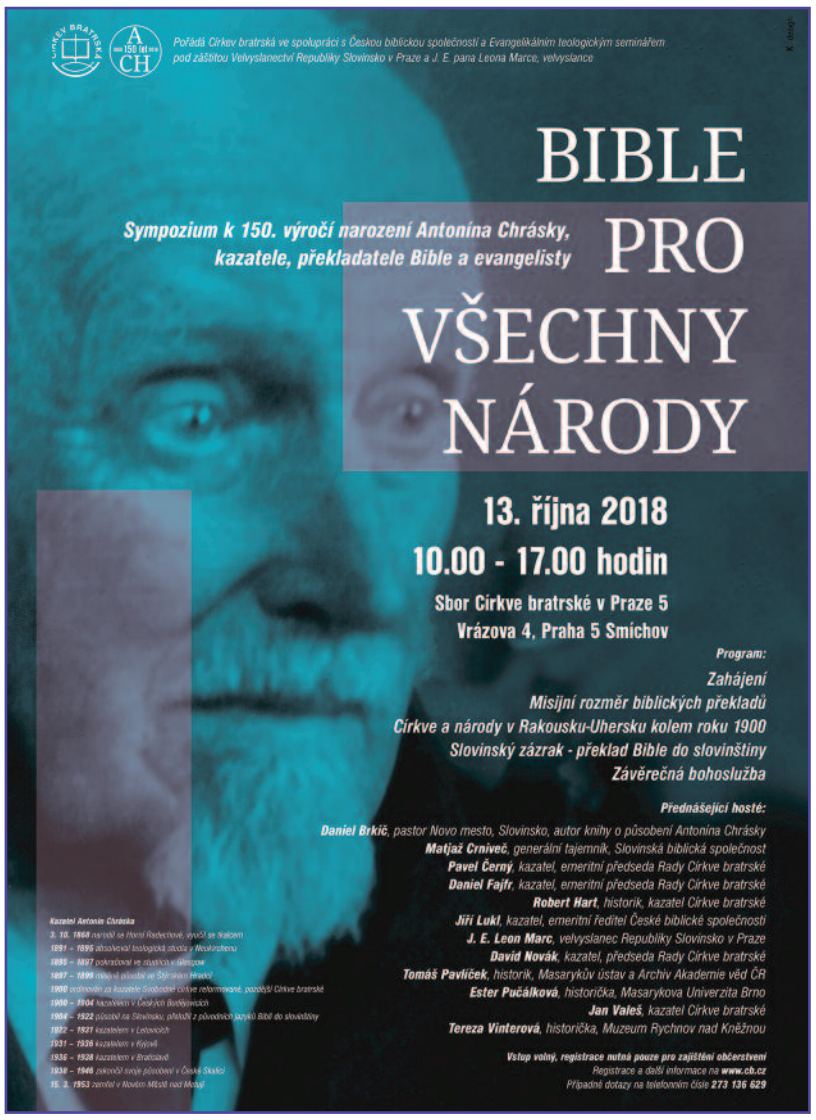

Medailon ke 150. výročí narození kazatele Antonína Chrásky

3. 10. 1868 Horní Radechová — 15. 3. 1953 Nové Město n. Metují

Kontext a doba

Antonín (ve Slovinsku Anton) Chráska se narodil ve Východních Čechách v podhůří Orlických hor. Východní Čechy byly jedna z oblastí, kde po Tolerančním patentu vzniklo postupně několik evangelických sborů — převážně Evangelické církve reformované h.v. V 60. letech 19. století nastalo další uvolnění náboženské situace v zemi a lidé mohli svobodněji řešit otázky své víry. Jistý mladý muž, Jan Balcar, dostal od svého příbuzného Písmo a jeho četba ho zavedla do sboru reformované církve. Později se se skupinou dalších připojili ke Svobodné církvi. V roce 1868 vznikla Svobodná evangelická církev česká s kazatelem Janem Balcarem, o několik let později měla své centrum v nově postavené modlitebně v Bystrém v Orlických horách. Svobodná evangelická církev česká se nakonec připojila ke Svobodné církvi reformované, přejmenované na Jednotu českobratrskou, která se dnes jmenuje Církev bratrská.

Vzhledem k jubilantovi je dobré připomenout, že onu Bibli dal prvnímu kazateli Janu Balcarovi jeho strýc Jan Chráska, dědeček Antonína Chrásky. V nově založeném bysterském sboru byl Antonín Chráska zapsán do matriky jako první dítě. Této církvi, i když pod různými jmény, sloužil věrně až do svého odchodu na věčnost v 85 letech.

Příprava ke službě

Antonín Chráska se narodil v Horní Radechové v rodině chudého tkalce. Měl dvě mladší sestry. Po nějaké době se rodina přestěhovala na Rzy, asi 5 km od Bystrého, kde byl sbor Svobodné církve. Rodina tak bezprostředně prožívala zápasy tohoto sboru. Po základní škole se od 13 let věnoval tkalcovství jako jeho otec, později dělal krátce příručího v obchodě. Touha po dalším vzdělání ho vedla ke studiu jazyků a k četbě nemnoha dostupných křesťanských knih. Podle vzpomínek pamětníků to bývalo se svíčkou při tkalcování a po večerech. Ještě mu nebylo 20 let, když se stal vedoucím nedělní besídky ve sboru v Bystrém, a kdy mu v časopise Betanie vyšel první překlad z angličtiny. Vedoucí sboru brzo rozpoznali jeho obdarování a vyzvali ho k přípravě na službu kazatele. V prosinci 1891 nastoupil do biblického ústavu v Neukirchenu v Porýní. Po necelých 4 letech v Neukirchenu se na další 2 roky přesunul do Skotska. Obě tato místa měla trvalý dopad na život a službu mladého kazatele. V průmyslovém Porýní se setkal s řadou Slovinců, kteří tam přišli za prací, a začal se učit slovinsky. Ve Skotsku zase získal řadu přátel, kteří ho později částečně finančně podporovali.

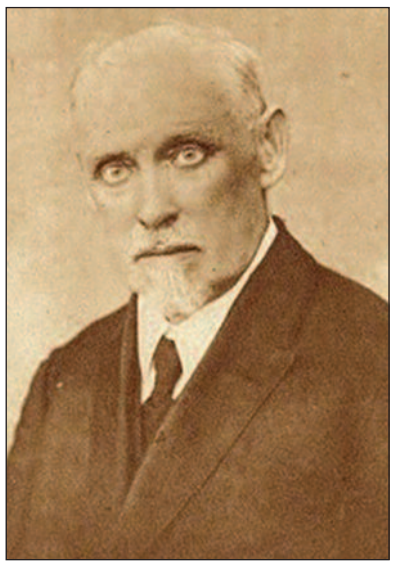

Kazatelská činnost

Po návratu ze studií byl poslán do rakouského Grazu (Štýrský Hradec), odkud zajížděl do Mariboru a Lublaně, neboť láska k slovinskému lidu v něm plála od prvního setkání v již zmíněném Neukirchenu. V roce 1897 se oženil s Pavlínou Hamerskou ze Rzu a měli spolu 11 dětí — 6 dcer a 5 synů. V roce 1899 byl povolán zpět a nastoupil jako kazatel a správce sboru Svobodné církve reformované:

- V Českých Budějovicích, kde byl v roce 1900 ordinován. V listopadu 1904 s celou rodinou — tehdy 5 dětí — odešel opět pracovat mezi Slovince. Odešel s velkou vírou v Boží pomoc, přímo nebyl vyslán žádnou misijní organizací, takže s tak početnou rodinou to bylo mnohdy velice obtížné. Zůstal tam až do podzimu 1922. Působil převážně v Lublani a nejbližším okolí. Po návratu do nově vzniklého Československa nastoupil do sboru v Letovicích (1922-1931).
- V Kyjově (1931-1936), v Bratislavě (1936-1938) a svoje působení zakončil v České Skalici.

Během 2. světové války pomáhal České biblické práci v Kutné Hoře s přípravou tisku některých studijních materiálů. Pracoval i na revizi svého překladu slovinské Bible.

Slovinsko a překlad Bible

Práce Antonína Chrásky ve Slovinsku byla mnohostranná. Slovinsky uměl výborně, a tak vedle kázání a misijního působení mezi lidmi se pustil také do překládání Bible, psaní různých textů a vydávání časopisu „Blagovestnik". Ten vydával od r. 1905 jako dvouměsíčník, kde mimo biblických výkladů a dalších textů uváděl také písně pro shromáždění — ty v roce 1907 shrnul do samostatného zpěvníku. Za finanční podpory Skotské biblické společnosti již v roce 1908 vyšel jeho překlad Nového zákona a v roce 1914 pak celá Bible. Mimo to napsal řadu menších publikací, výkladů biblických knih, znovu vydal předmluvu k vydání slovinské Bible ze 16. století a další. Jeho Slovinský překlad Bible vyšel od r. 1914 v několika vydáních, naposledy v roce 2017 péčí Slovinské biblické společnosti s revidovaným pravopisem. Dodnes nese název „Chráskova Biblija".

Podle mnoha představitelů slovinských protestantských církví, přispělo působení Antonína Chrásky na počátku 20. století k duchovnímu obživení v zemi. Skromný a pracovitý kazatel se tak stal jedním z výrazných svědků Kristova evangelia nejen své doby.

Pavel Chráska a Daniel Fajfr

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě vděčnosti za stvoření, která bude v úterý 9. října 2018 od 18 h v kostele knížete Václava Na Zderaze, Praha 2, Resslova 300/6).

Kázáním poslouží Martina Kopecká, farářka CČSH, zpěvem sbor Josef z Malostranského gymnázia.

Po bohoslužbě (cca od 19 h bude následovat beseda o křesťanských environmentálních aktivitách s předsedou České křesťanské environmentální sítě Markem Drápalem.

(JNe)

V Červeném Kostelci vznikne nové zázemí pro mobilní hospic a stacionář

Hospic Anežky České v Červeném Kostelci na Náchodsku postaví za víc než 16 milionů korun nové zázemí pro mobilní hospic a domácí hospicovou péči s paliativní ambulancí a stacionářem. Stavbu objektu, který by měl být hotový do konce roku 2019, podpoří 12 miliony korun Královéhradecký kraj. Zbytek nákladů uhradí ze svých zdrojů kostelecká oblastní charita, která je provozovatelem hospice. ČTK to sdělilo hradecké hejtmanství.

Mobilní hospic byl společně s paliativní ambulancí založen v roce 2010 a jeho jednotlivé části dosud sídlí odděleně. Služba mobilního hospice spočívá v tom, že odborný personál dochází přímo do domácností těžce nemocných a umírajících. Ročně poslouží stovce pacientů. Ambulance poskytuje paliativní péči nemocným, kteří mohou být doma a léčba bolesti je u nich možná ambulantní formou. Ročně této péče využije zhruba 250 pacientů.

Podle ředitele hospice Miroslava Wajsara by hospicová péče měla mít tři hlavní pilíře: lůžkový hospic přímé péče, mobilní hospic a ambulanci paliativní medicíny a léčby bolesti. "Průměrná délka pobytu je u nás jen mezi dvěma až třemi týdny, tedy lidé většinu času tráví doma, proto je mobilní péče a ambulance tolik potřebná," uvedl dříve Wajsar pro ČTK.

Kostelecký hospic, který nabízí 30 lůžek, vznikl v roce 1995 jako první zařízení svého druhu v zemi. Hospic ročně poslouží zhruba 400 lidem, z nichž asi 350 v zařízení zemře. Lůžka jsou využita z téměř 90 procent.

podle ČTK

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o. Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 234139373; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X